

Bankernas väg mot klimatmålen

UPPFÖLJNING FÖR 2022 AV
BANKFÖRENINGENS KLIMATFÄRDPLAN

Svenska **Bank**föreningen
Swedish Bankers' Association

Om Svenska Bankföreningen

Svenska Bankföreningen är en branschorganisation som idag har 32 medlemsbanker med verksamhet i Sverige. Medlemsbankerna utgör tillsammans mer än 90 procent av den svenska bankmarknaden. Vi arbetar för en sund utveckling av det svenska bankväsendet, till nytta för bankernas kunder och samhället i stort. Vårt mål är att den svenska banksektorn ska vara kundvänlig, stabil, effektiv och säker. Vi har ett särskilt fokus på aktiviteter som främjar innovation och digitala lösningar i den finansiella sektorn.

Bankföreningen företräder bankerna i många bankgemensamma frågor. En viktig uppgift är att bidra till att regelverk och ramverk understödjer bankernas roll för tillväxt och välfärd i samhället. Bankföreningen för regelbunden dialog med beslutsfattare i riksdag och regering samt med myndigheter som Riksbanken och Finansinspektionen. Våra experter deltar ofta som sakkunniga i statliga utredningar och kommittéer. Föreningen är även aktiv på europeisk nivå genom den Europeiska Bankföreningen (EBF) och i nära samverkan med de nordiska och baltiska bankföreningarna.

Medlemmar är banker samt finansbolag och bostadsinstitut som ingår i bankkoncernerna. Även filialer till utländska banker som är verksamma i Sverige ingår i Bankföreningen. Se mer information på www.swedishbankers.se.

Innehåll

1. Inledning	4
2. Bankerna har börjat staka ut sin resa mot netto-nollutsläpp	6
Det stora flertalet av bankerna har identifierat sin viktigaste påverkan	7
Bankerna har börjat staka ut sin resa mot netto-nollutsläpp	7
Högre ambitioner för omställningsresan genom Net Zero Banking Alliance	8
Det pågår ett arbete med att få målen vetenskapligt validerade	9
Det frivilliga arbetet kommer att mötas upp av krav i kommande reglering	9
3. Bankernas riskhantering och affärsverksamhet är avgörande	10
Bankernas riskhantering är viktig både för kunderna och för samhället	11
Bankerna driver omställningen framåt genom sin affär	14
4. Summering av bankbranschens klimatresa i siffror	18
Redovisade utsläpp av växthusgaser i bankens egen och kundernas verksamhet	19
Arbete pågår för att ta fram en gemensam grund för att mäta finansierade utsläpp	19
Det kommer lagkrav på banker och andra företag att rapportera utsläppsdata	20
Bankföreningen summerar vissa nyckeltal om klimatrisker	22
5. Bankerna samverkar genom Bankföreningen	24
Bankerna hjälps åt när det gäller att förstå ny reglering	25
Bankerna samverkar till viss del när det gäller klimatdata	25
Samarbete med andra aktörer är fortsatt en nyckelfaktor	25
6. Summering av framstegen och vägen framåt	26
Fotnoter	28

I. Inledning

Den globala uppvärmningen är vår tids största och mest brådskande utmaning. Att ställa om i linje med målen i Parisavtalet innebär en stor strukturell förändring av hela samhället.¹ Det huvudsakliga ansvaret vilar på det politiska systemet och handlar främst om att sätta pris på utsläpp av växthusgaser, exempelvis med skatter eller handel med utsläppsrätter. Det handlar också om att få till stånd nödvändig teknisk utveckling och att underlätta och stödja beteendeförändringar i olika delar av samhället.

Åtaganden i Bankföreningens klimatfärdplan 2021

1	Affärsverksamheten i linje med klimatmålet om netto-noll utsläpp år 2045 Bankföreningen och bankerna undertecknar Principles for Responsible Banking.		
2	1) 2021–2022: Bankerna identifierar sina egna mest betydande positiva och negativa effekter på samhället, ekonomin och miljön.		
	2) 2021–2024: Bankerna åtar sig att mäta koldioxidavtrycket i sina relevanta finansierings- och investeringsaktiviteter upp till scope 3.		
	3) 2023–2026: Bankerna säkerställer att strategier och målsättningar för den svenska verksamheten bidrar till att nå Sveriges beslutade mål om netto-noll utsläpp senast år 2045.		
3	Kreditgivningen inkluderar hållbarhetsaspekter Taxonomin beaktas i bankernas kreditgivning.	Klimatrelaterade risker och möjligheter tillämpas i strategi och riskhantering Riktlinjerna i TCFD implementeras.	
	Tolka regelverk Tolkar gemensamt regelverk, klimatrelaterade definitioner, standarder och initiativ.	Underlätta inhämtning av klimatdata Underlätta inhämtning och framtagande av schabloner och standards.	Samarbeta med andra aktörer Såsom offentlig sektor och näringslivet.

Bankerna har en viktig roll i omställningen. De kan genom sin riskhantering och affärsverksamhet bidra till att styra om kapital och driva på för att hjälpa kunderna i omställningen till hållbara lösningar.

Bankföreningen tog våren 2021 fram en gemensam klimatfärdplan för den svenska bankbranschen. Klimatfärdplanen är ett gemensamt ramverk för branschens klimatomställning. I färdplanen åtog sig Bankföreningens medlemmar att anpassa affärsverksamheten i linje med klimatmålet om netto-nollutsläpp. Bankföreningen åtog sig att löpande följa upp hur långt bankerna har kommit i sina åtaganden.

Den här rapporten följer upp klimatfärdplanen för 2022

Rapporten ger en övergripande beskrivning av branschens gemensamma väg mot klimatmålen så här långt. Den bygger främst på en enkätundersökning som Bankföreningen har gjort bland medlemmarna för 2022. Medlemmarna har också uppmuntrats att ge exempel som i uppföljningen illustrerar deras klimatarbete.

Rapporten behandlar följande:

- Bankernas arbete med att identifiera sin påverkan och att sätta delmål för omställningsresan till klimatmålet om netto-nollutsläpp (avsnitt 2)
- Bankernas roll att driva på omställningen i samspel med kunderna genom sin riskhantering och affärsverksamhet (avsnitt 3)
- Bankernas arbete med att börja mäta och publicera utsläpp av växthusgaser och en första summering av bankbranschens klimatpåverkan i siffror (avsnitt 4)
- Vad bankerna gör tillsammans genom Bankföreningen (avsnitt 5)

Enkäten som rapporten bygger på

Rapporten bygger på en enkätundersökning som besvarades våren 2023 av svenska och nordiska medlemmar i Bankföreningen. Svar lämnades av 22 banker, vilket motsvarar en marknadsandel på 94 procent.²

Några av svaren:

- 15 av bankerna har undertecknat FN:s principer för ansvarsfull bankverksamhet.
- 20 av bankerna har identifierat sina individuellt mest betydande positiva och negativa effekter på samhället, ekonomin och miljön.
- 13 av bankerna har börjat sätta upp och publicera klimatmål för de områden som har störst effekt.
- 13 av bankerna utför framåtblickande klimatscenarioanalyser för att identifiera klimatrisker.
- 14 av bankerna erbjuder gröna lån till privatpersoner baserat på exempelvis god energi- eller utsläppsprestanda.
- 8 av bankerna erbjuder hållbarhetslänkade lån eller andra gröna lån till företagskunder.
- 12 av bankerna uppger att det ingår i deras hållbarhetsstrategi att finansiera en omställning hos företagskunder som idag har höga utsläpp.
- 20 av bankerna har börjat mäta och publicera delar av sina utsläpp.

I rapporten delas svaren vanligen upp mellan större banker (9 stycken) och övriga banker (13 stycken), där större banker har en balansomslutning som är större än 100 miljarder kronor. I vissa fall har graderade frågor ställts som bidrar till en mer utförlig bild.

2. Bankerna har börjat staka ut sin resa mot netto-nollutsläpp

Bankerna har i klimatfärdplanen ställt sig bakom att nå netto-nollutsläpp i linje med Parisavtalet och nationella mål.³ Globalt och för EU gäller att målet om netto-nollutsläpp ska vara uppfyllt 2050. För Sveriges del har riksdagen beslutat nationella mål med sikte på 2045.

1) 2021–2022: Bankerna identifierar sina egna mest betydande positiva och negativa effekter på samhället, ekonomin och miljön.

Enligt klimatfärdplanen ska svenska bankers affärsverksamhet vara i linje med klimatmålet om netto-nollutsläpp 2045. För att nå målet behöver bankerna staka ut sin resa och formulera delmål för omställningen.

I detta avsnitt följer vi upp om bankerna uppfyllt åtagandet i klimatfärdplanen att identifiera sin viktigaste påverkan. Vi belyser hur långt bankerna kommit när det gäller att formulera delmål för omställningen för att ge styrning mot klimatmålet om netto-nollutsläpp.

Det stora flertalet av bankerna har identifierat sin viktigaste påverkan

I klimatfärdplanen finns ett åtagande som ska vara uppfyllt 2022. Bankerna ska ha identifierat sina individuellt mest betydande positiva och negativa effekter på samhället, ekonomin och miljön. Det handlar om att göra en nulägeskartläggning för att veta var banken står.

Samtliga av de nio större bankerna uppger vid uppföljningen att de har identifierat sin mest betydande positiva och negativa påverkan. Även merparten av de övriga bankerna har gjort det. Sammantaget har 91 procent av bankerna fullgjort åtagandet.

Att identifiera sin påverkan är det första steget i att formulera sin omställningsresa enligt FN:s principer för ansvarsfull bankverksamhet (PRB). PRB är ett frivilligt internationellt ramverk som bygger på FN:s hållbarhetsmål. PRB omfat-

tar att bankernas verksamhet ska vara i linje med Parisavtalet men även andra hållbarhetsmål såsom mänskliga rättigheter och en hållbar social utveckling. Klimatfärdplanen uppmanar bankerna att underteckna PRB, vilket 15 banker av 22 hittills har gjort.

Bankerna har börjat staka ut sin resa mot netto-nollutsläpp

Efter att ha identifierat sin mest betydande påverkan ska banken formulera konkreta delmål för sin omställning. Delmålen ska spegla bankens strategi samt omställningen hos kunderna.

Ett av klimatfärdplanens åtaganden är att bankerna ska säkerställa att strategier och målsättningar för den svenska verksamheten bidrar till att nå netto-nollmålet. Det ska göras 2023–2026. Många banker har dock redan börjat med det. Av de större bankerna uppger sju av nio att de börjat sätta upp och publicera klimatmål för de områden som har störst effekt. Nästan hälften av de övriga bankerna har gjort detsamma. Flera av de banker som ännu inte påbörjat arbetet planerar att göra det under det närmaste året.

Bankbranschen har alltså tagit sig an uppgiften att börja formulera hur omställningen kommer att se ut, men mycket arbete återstår för att målen fullt ut ska ge den styrning som behövs för omställningen. Det är vanligt att målen satts på ett eller några få områden som banken har bedömt vara prioriterade.

Högre ambitioner för omställningsresan genom Net Zero Banking Alliance

Strax före publiceringen av klimatfärdplanen lanserades Net Zero Banking Alliance, NZBA (i april 2021). Det är en allians där anslutna banker förbinder sig att ha högre ambitioner när det gäller att sätta klimatrelaterade mål och rapportera framsteg mot dessa.⁴ Några av bankerna var med i arbetet med att utveckla de riktlinjer som NZBA bygger på.⁵ För närvarande har sex banker anslu-

tit sig. Andra banker har valt att formulera sin omställningsresa utan att ansluta sig till NZBA.

Banker som ansluter sig till NZBA åtar sig bland annat att formulera delmål för sin minskning av utsläpp till 2030 utifrån riktlinjer som ska vara robusta och vetenskapligt förankrade. En viktig del är att inkludera utsläpp som genereras i den verksamhet hos kunderna som banken finansierar, så kallade finansierade utsläpp.

Ögonblicksbild av de sektorsmål som hittills formulerats av de fyra största bankerna i Sverige enligt NZBA

SEB

- Olja och gas (prospektering, produktion och raffinering): Minska absoluta finansierade utsläpp med 55 procent från 2020 till 2030.
- Kraftproduktion: Minska den finansierade utsläppsintensiteten⁶ med 43 procent från 2020 till 2030.
- Stålsektorn: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 30 procent från 2020 till 2030.
- Biltillverkning: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 60 procent från 2020 till 2030.
- Svenska bolån: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 30 procent från 2020 till 2030.

HANDELSBANKEN

- Fastighetsrelaterad utlåning: Minska utsläppen med 36 procent från 2021 till 2030, mätt som koldioxidekvivalenter (CO₂e) per kvadratmeter.

SWEDBANK

- Bolån: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 39 procent från 2019 till 2030.
- Kommersiella fastigheter: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 43 procent från 2019 till 2030.
- Olja och gas (prospektering, produktion och raffinering): Minska de absoluta finansierade utsläppen med 50 procent från 2019 till 2030.
- Kraftproduktion: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 59 procent från 2019 till 2030.
- Stålsektorn: Minska den finansierade utsläppsintensiteten med 29 procent från 2019 till 2030.

NORDEA

- Sjöfart (fartyg): Minska utsläppsintensiteten med 30 procent från 2019 till 2030.
- Bostadsfastigheter (privatpersoner och bostadsrättsföreningar): Minska utsläppsintensiteten med 40–50 procent från 2019 till 2030.
- Olja och gas (prospektering och produktion): Minska absoluta utsläpp med 55 procent från 2019 till 2030.
- Offshore (vissa undersektorer): Minska utlåningen med 100 procent till 2025.
- Gruvbolag (energitorv och energikol): Minska utlåningen med 100 procent till 2025.

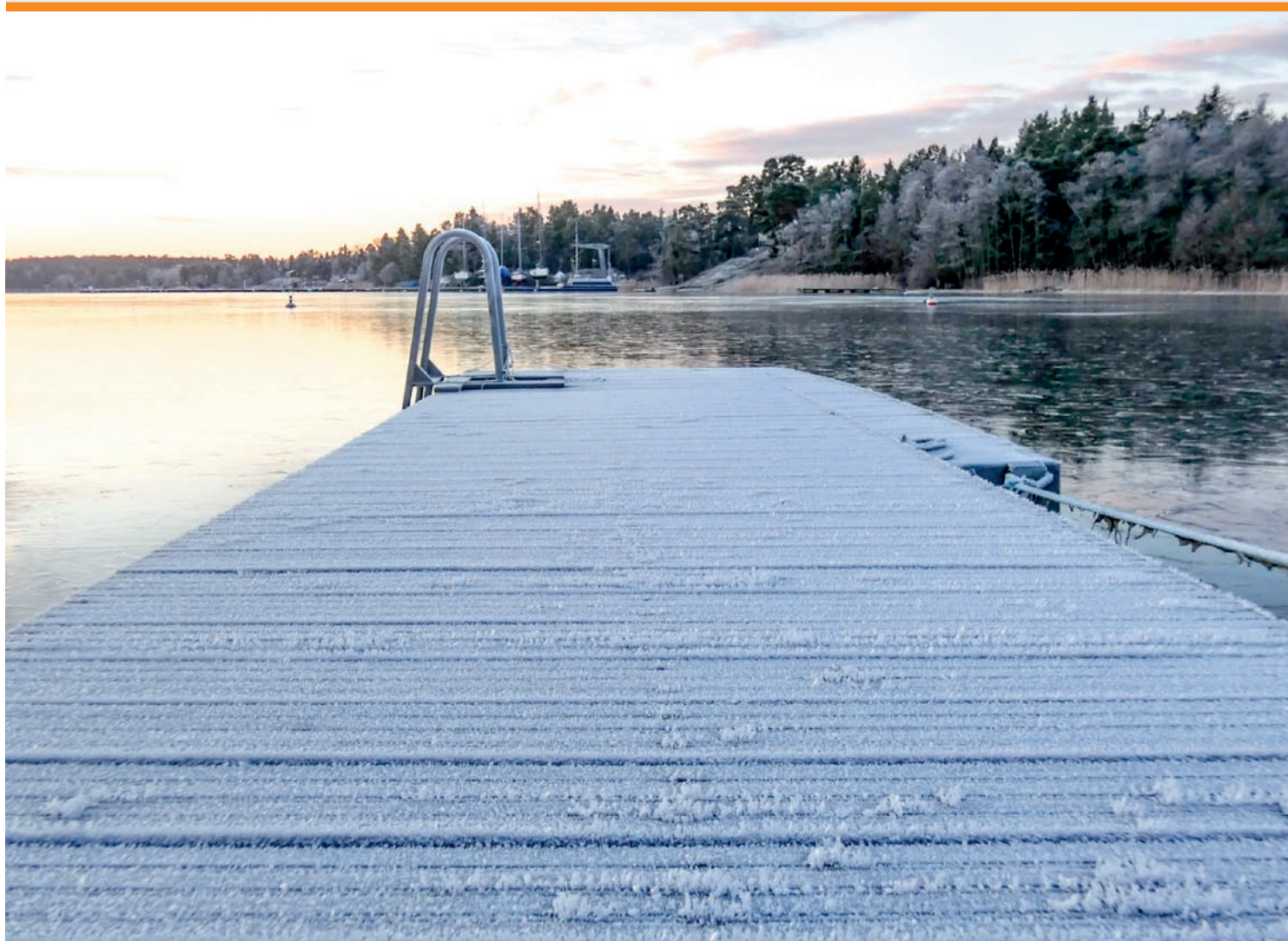
Det pågår ett arbete med att få målen vetenskapligt validerade

Ett led i att höja kvaliteten i arbetet med att formulera en omställningsresa är att säkerställa att de mål som sätts upp är vetenskapligt baserade i linje med Parisavtalet. För banker som anslutit sig till NZBA är det ett krav. Målen behöver då ses över och uppdateras i takt med att forskningen om klimatförändringarna går framåt.

Uppföljningen visar att flera banker har tagit sig an uppgiften att säkerställa att omställningsmålen är vetenskapligt baserade. Vissa banker har även valt att ansöka om att få målen vetenskapligt validerade. Science Based Targets initiative (SBTi) erbjuder ett prövningsförfarande för icke-finansiella och finansiella företag, bland annat banker. Syftet är att få en bekräftelse av att målen är vetenskapligt baserade genom validering.

Det frivilliga arbetet kommer att mötas upp av krav i kommande reglering

Mycket av arbetet som bankerna har gjort bygger på frivilliga initiativ för att påskynda klimatomställningen. Framöver tillkommer lagstiftning som innebär att många delar av det frivilliga arbetet blir obligatoriska. Både banker och andra företag behöver framöver redovisa omställningsplaner enligt det nya EU-direktivet om företags hållbarhetsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD). Det finns även förslag om att ta in krav på omställningsplaner i kapitaltäckningsregleringen för banker.⁷ För bankbranschen är det viktigt att initiativen till lagreglering är väl koordinerade och bygger vidare på det frivilliga omställningsarbete som redan pågår.

3. Bankernas riskhantering och affärsverksamhet är avgörande

En bank kan både påverkas av klimatförändringarna – i form av risker och möjligheter – och påverka sin omgivning genom sin verksamhet. På klimatområdet är risker, möjligheter och påverkan på många sätt sammanlänkade genom den avgörande roll som kunderna har för bankerna.

Klimatfärdplanen framhåller att bankerna ska ha en central roll i omställningen genom att:

- integrera klimatrelaterade risker och möjligheter i kreditgivningen och den övriga verksamheten, och
- driva på för att hjälpa kunderna att ställa om till hållbara lösningar.

I detta avsnitt är fokus på bankernas riskhantering och affärsverksamhet. Vi följer upp hur långt bankerna kommit när det gäller att integrera klimatrelaterade risker, vilket har betydelse både för att den egna verksamheten ska vara stabil och från ett samhällsperspektiv.⁸ Vi beskriver även hur bankerna i samspel med kunderna driver på omställningen genom sin affärsverksamhet, exempelvis genom gröna produkter och rådgivning. Bankerna bedriver arbetet på klimatområdet i konkurrens med varandra.

Bankernas riskhantering är viktig både för kunderna och för samhället

Bankerna är exponerade mot klimatrelaterade risker

De klimatrelaterade risker som banker är exponerade mot kan delas in i fysiska risker och omställningsrisker. Fysiska risker uppstår som en konsekvens av den globala uppvärmningen, exempelvis extremväder, stigande havsnivåer och liknande händelser. Riskerna kan leda till skador på tillgångar som banken har finansierat och har säkerhet i, eller negativ påverkan på bolag som bankerna investerar i.

Omställningsrisker är de risker som uppstår genom exempelvis politiska beslut, förändrad efterfrågan av produkter och tjänster, ändrade kundbeteenden eller tekniska och strukturella förändringar som följer av omställningen till netto-nollutsläpp. Även omställningsrisker kan innebära att tillgångar som banken finansierat tappar i värde eller att företagskunder inte kan fortsätta med sin verksamhet på samma sätt. Vissa tillgångar kan helt tappa sitt värde,

så kallade strandade tillgångar. Det kan innebära direkta förluster för en bank, eller att säkerheter som banken tagit för lån blir värdelösa.

Bankernas exponeringar mot klimatrelaterade risker ser olika ut beroende på vilken inriktning deras affärsverksamhet har. Vissa banker har en stor utlåning till företag, medan andra har en större utlåning till hushåll genom bolån. Ett sätt att fånga exponeringarna är att se vilken utlåning bankerna har uppdelat på sektorsnivå. Vissa sektorer är generellt förknippade med högre utsläpp än andra. För att mäta omställningsrisker i bankers kreditportfölj finns bland annat Pacta-metoden (Paris Agreement Capital Transition Assessment).⁹ Den omfattar de sektorer – olja och gas, kol, energi, bil, stål, cement och flyg – som har störst klimatpåverkan utifrån koldioxidutsläpp. De sektorerna beräknas stå för mer än 75 procent av de globala utsläppen.

En aspekt som gör klimatrisker mer komplexa än många andra risker är att de kan leda till förluster på kort, medellång och lång sikt. Än så länge är de även svåra att kvantifiera på ett tillförlitligt sätt.¹⁰

De flesta banker beaktar klimataspekter i sin strategi och riskhantering

En del av kärnan i bankverksamhet är att göra riskbedömningar och att bara godta risker på en nivå som är lämplig givet bankens strategi. När banker gör väl avvägda riskbedömningar skyddas kunderna från att ta för stora risker. Det kan exempelvis handla om att banken vid en kreditprövning ser att verksamheten är förknippad med för stor klimatrelaterad risk för att den finansiering som banken överväger ska vara sund. När klimatrisker beaktas vid kreditgivningen medför det även att prissättningen blir mer differentierad, vilket har samhällsekonomisk betydelse eftersom det bidrar till kapitalflöden som stödjer omställning från klimatskadlig verksamhet (så kallat brun) till verksamhet i linje med klimatmålen (grön).

Fördjupning om klimatrelaterade risker

Banker kan vara exponerade mot klimatrisker genom sin utlåning till företag i branscher som påverkas av omställningen. Större företag kommer framöver att behöva redovisa sina omställningsplaner (enligt det nya EU-direktivet om företags hållbarhetsrapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD). Det ökar transparensen om kundernas omställningsrisker och ger tillsammans med annan information från kunderna bättre förutsättningar för bankerna att stödja kunderna i det omställningsarbete som krävs, i stället för att neka en kund finansiering.

Exempel Nordeas strategi i företagsutlåningen är att stötta kunderna i deras klimatarbete. Banken har samlat in mycket data om stora företagskunders utsläpp av växthusgaser och deras klimatmål. Banken har också bedrivit påverkansarbete gentemot kunder i sektorer med höga utsläpp och erbjuder hjälp med finansiering av sina kunders omställningsplaner med målsättningen att minska koldioxidutsläppen i den reala ekonomin. Omkring 58 procent av Nordeas utlåning till stora företagskunder i sektorer med hög klimatrelaterad risk omfattas av ett mål om att minska utsläppen av växthusgaser. Banken har som mål att säkerställa att 90 procent av exponeringen mot stora företagskunder i sektorer med hög klimatrelaterad risk ska omfattas av omställningsplaner till utgången av 2025.¹¹

Exempel SEB har under 2022 fortsatt arbetet med att lansera specifika analyser av klimatomställningsrisker för kunder i sin kreditportfölj. Fokus ligger på kundernas exponering mot omställningsrisker, deras strategi för att minska dem och de ekonomiska konsekvenserna av att deras klimatstrategi implementeras. Under 2022 har banken slutfört en omställningsriskanalys av ungefär 135 kunder med en kreditexponering på cirka 189 miljarder kronor. Då omställningsrisker bara är en del av de klimatrelaterade riskerna, lanserade banken under 2022 också ett pilotprojekt för fysisk klimatriskanalys för att undersöka kunder som kan vara särskilt sårbara för översvämningar, torka eller andra fysiska risker, främst inom jordbruk, skogsbruk och textilsektorn. I analyserna av omställningsrisker och fysiska risker är det yttersta målet att förstå den möjliga konsekvensen för kreditrisken och den riskklass som banken har tilldelat kunden.¹²

Exempel Landshypotek Bank har tillsammans med SMHI identifierat klimat- och miljörelaterade risker och möjligheter för att kunna kartlägga och se dess påverkan på bankens kreditrisk på kort och lång sikt. De risker och möjligheter som har identifierats har primärt påverkan på bankens kreditrisk mot jord- och skogsbruk, vilket även är de segment som banken har sin största exponering mot. De indikatorer som SMHI bedömer som mest relevanta för jord- och skogsbruket är temperatur, växtsäsongens längd, värmebölja, nederbörd, total 10-årstillrinning, markfuktighet, snötäcke, havsvattenstånd, brandrisk och byvind. Banken har bedömt att de fysiska riskerna hänförliga till temperatur, växtsäsongens längd, värmebölja, nederbörd och brandrisk är de indikatorer med störst påverkan på bankens exponering.¹³

Bankbranschen i Sverige har generellt en stor utlåning till svenska hushåll. Den ligger stabilt på drygt hälften av den totala utlåningen.¹⁴ För att finansiera bostadsköp tar hushåll ofta bolån där bostaden utgör en säkerhet för lånet. Bankerna får därmed exponeringar mot bostadsfastigheter. Om dessa fastigheter har dålig energieffektivitet och värmekällor som inte är fossilfria, exempelvis olja och gas, kan det ge upphov till omställningsrisker eftersom kostnaden för att energieffektivisera och byta värmekälla kan bli hög. Bankernas utlåning kan även innebära exponering mot fysiska risker. Så länge fastigheterna är försäkrade mot extremväder kan förluster för de svenska hushållen hållas nere. Om tillgångarna är oförsäkrade ökar risken för enskilda, vilket även kan få negativa följder för bankerna.

I skrivande stund undersöks möjligheten att införa så kallade klimatesiliensdeklarationer som visar hur stora klimatrisker som är kopplade till en fastighet. Syftet är att hjälpa fastighetsägare att minska sin sårbarhet, och att ge banker och försäkringsbolag bättre förutsättningar att bedöma klimatrisker.¹⁵ Fastigheter kan även drabbas av havsnivåhöjningar, något som också behöver identifieras och hanteras i god tid.

Det stora flertalet av bankerna uppger att de beaktar klimataspekter i sin strategi och riskhantering (19 av 22). De större bankerna har kommit längre och beaktar i större utsträckning klimataspekter jämfört med de övriga bankerna. Som exempel kan nämnas att 13 banker nu tar hänsyn till byggnaders energieffektivitet i sin kreditgivning. Lika många banker tar hänsyn till risken för att fastigheter kan drabbas av översvämning eller annan fysisk risk. Många banker ber också om att få ta del av kunders klimatomställningsplaner i samband med kreditgivning till företag.

Banker ligger före EU-regleringen om hållbarhetsrapportering

I klimatfärdplanen åtar sig bankerna att följa rekommendationerna från det globala initiativet Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Rekommendationerna handlar om hur företag borde redovisa sina klimatrelaterade risker och möjligheter samt sina strategier för att hantera riskerna.¹⁶ Det förutsätter att det interna arbetet intensifieras när det gäller att identifiera relevanta klimatfrågor i verksamheten.

Bland de nio större bankerna uppger åtta att de redovisar i enlighet med TCFD:s rekommendationer. Bland de övriga 13 bankerna redovisar två i enlighet med rekommendationerna. De nio

större bankerna tillämpar TCFD:s rekommendationer i relativt hög utsträckning i sin strategi och riskhantering, medan de övriga bankerna tillämpar dem i lägre utsträckning.

Flera banker har alltså frivilligt och i god tid börjat rapportera klimatrelaterade risker och möjligheter innan den nya regleringen i EU:s direktiv om företags hållbarhetsrapportering (CSRD) ska börja tillämpas 2025 (för räkenskapsår 2024). I och med införandet av den nya EU-regleringen blir TCFD:s rekommendationer i praktiken obligatoriska och de nuvarande kraven för företags hållbarhetsrapportering skärps och blir mer omfattande.

Klimatscenarier är ett viktigt inslag i de större bankernas riskanalys

När det gäller riskhantering rekommenderar det globala initiativet TCFD att företag ska använda sig av klimatscenarioanalys.¹⁷ Genom att göra en scenarioanalys med fokus på klimatet kan en bank prognostisera hur resultatet och balansräkningen utvecklas. Scenarioanalysen baseras på antaganden om framtiden av sådant som förändrad temperatur eller politiska beslut. Alla de nio större bankerna och fyra av de övriga utför sådana framåtblickande klimatscenarioanalyser.

Bankernas arbete med klimatscenarioanalyser

Exempel För att förstå hur den framtida utvecklingen inom olika sektorer potentiellt kan påverka Swedbanks utlåningsportföljer har Swedbank genomfört scenarioanalyser. Syftet är att identifiera klimatrelaterade risker och möjligheter inom olika sektorer. Två scenarier har analyserats: (i) det hållbara utvecklingsscenariot (Sustainable Development Scenario, SDS, mindre än 2 graders temperaturökning) och (ii) scenariot som bygger på redan uttalad politik (Stated Policies Scenario, SPS, ungefär 3 graders temperaturökning). Scenarierna är hämtade från International Energy Association (IEA).¹⁸ I båda scenarierna ökar riskerna. Det hållbara utvecklingsscenariot innebär främst omställningsrisker på kort till medellång sikt, medan scenariot som bygger på redan uttalad politik främst innebär fysiska risker på längre sikt. Swedbank kommer att bygga en hållbar låneportfölj genom att hantera dessa risker tillsammans med sina kunder och samtidigt stötta dem i sin klimatomställning.¹⁹

Exempel Länsförsäkringar Bank har sedan 2018 löpande genomfört scenarioanalyser utifrån TCFD:s rekommendationer. Bankens scenarioanalys 2022 av bolåneportföljen bygger på scenarier från SMHI och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för klimatförändringar, översvämningar och havsnivåhöjning. Dessa baseras i sin tur på FN:s klimatpanels (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) långsiktiga scenarier fram till 2100 och har tagits fram i samarbete med Länsförsäkringsgruppens naturskadespecialister. Syftet med analysen har varit att undersöka hur framtida havsnivåhöjning kan påverka fastigheternas marknadsvärde och därmed värdet på bankens säkerheter. Antaganden har gjorts om hur klimatförändringar och översvämningar påverkar kostnader för drift och underhåll och därmed fastigheternas värde samt, tillsammans med ökade levnadskostnader, hushållens återbetalningsförmåga.²⁰ Analyserna har visat på en viss ökning av risken att bolånekunder får problem med att betala sina räntor och amorteringar och att de kreditförluster som banken då kan erfaras blir större i takt med att effekterna av klimatförändringarna blir större.

Bankerna driver omställningen framåt genom sin affär

Klimatfrågan blir en del av bankernas affärsverksamhet

Bankernas gemensamma syn är att finansieringen är en viktig drivkraft i klimatomställningen. Samtidigt konkurrerar bankerna med varandra på området, vilket skyndar på en utveckling av produkter och tjänster. Bankerna bidrar till klimatomställningen genom att erbjuda rådgivning, produkter och tjänster som kan hjälpa kunderna att ställa om.

Att utbilda de anställda som arbetar med hållbarhet gentemot kunder är ett grundläggande inslag i bankernas hållbarhetsarbete. I dagsläget erbjuder 20 av 22 banker utbildning i hållbarhet till berörd personal i olika utsträckning. De större bankerna erbjuder utbildning i mycket hög utsträckning, vilket speglar hållbarhetsfrågornas allt större strategiska betydelse för bankerna.

Gröna lån till privatpersoner är en viktig produkt hos många banker

Gröna lån är ett verktyg för att finansiera hållbara projekt och minska klimatpåverkan. Genom att erbjuda förmånligare räntor och villkor kan gröna lån uppmuntra kunder att investera i energieffektiva lösningar och andra hållbara projekt.

Många banker erbjuder gröna bolån, gröna fordonslån och energilån till privatkunder. Åtta av de nio större bankerna erbjuder lån till privatkunder baserat på god energi- eller utsläppsprestanda, liksom sex av de övriga. Banker ger

i regel gröna bolån till de som bor i villor eller lägenheter som lever upp till vissa krav på energieffektivitet. Kraven varierar mellan bankerna. Vanligast är att byggnaden måste nå upp till energiklass A eller B. Men vissa banker erbjuder även gröna bolån för byggnader i energiklass C beroende på byggår.²¹ En av de större bankerna har som exempel gröna bolån som uppgår till 1,9 procent av den bankens svenska bolån. Beroende på bland annat vilka energiklasser som räknas med kan motsvarande siffra vara högre hos andra banker.

Bankerna erbjuder även lån för energiförbättrande åtgärder såsom installation av solceller, bergvärme eller andra former av värmepumpar. Åtta av de nio större och tre av de övriga 13 erbjuder gröna lån till privatpersoner som syftar till energieffektivisering.

Bankerna vill driva på genom att finansiera energieffektivisering av byggnader

Enligt EU:s gröna taxonomi kan de 15 procent av byggnaderna som är mest energieffektiva räknas som hållbara.²² Banker skulle därmed kunna ge gröna bolån för de byggnaderna enligt taxonomins krav. Bristfällig tillgång till data är dock ett hinder. I dagsläget är endast drygt 20 procent av småhusen i Sverige energideklarerade. Bankerna saknar dessutom god tillgång till data om vilka de är, vilket försvårar för bankerna att kunna identifiera de 15 procent mest energieffektiva byggnaderna. Bristen på information gör det även svårt att identifiera de minst energieffektiva byggnaderna, som har störst behov av energibesparande åtgärder.²³

Gröna lån

Exempel

SBAB Bank har på sin webbplats lagt upp tips och filmer som visar exempel på åtgärder som kunderna kan vidta för att minska sin energiförbrukning utifrån sina förutsättningar, bland annat beroende på hur gammalt hus man har och vilket skick det är i. Kunden informeras om möjligheten att låna till energibesparande investeringar som till exempel bergvärme, solceller eller laddstolpe och om möjligheten att få gröna bolån.

Exempel

SEB inledde under 2022 ett pilotprojekt som syftar till att göra det möjligt för kunderna att få en bättre förståelse för sin energiförbrukning i bostaden. Genom att erbjuda kunderna en digital energianalys ger banken dem möjlighet att identifiera möjliga energibesparingar och renoveringsåtgärder, till exempel installation av solpaneler eller värmepumpar, samt att få finansiering för exempelvis lån till solpaneler.

EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda

EU-kommissionen presenterade i december 2021 ett lagförslag som syftar till att förbättra byggnaders energiprestanda och minska utsläppen från byggnader. Byggnader står i EU för 40 procent av den energi som används och 36 procent av de energirelaterade utsläppen. Förslaget innebär ändringar i EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda (Energy Performance of Buildings Directive, EPBD), som ligger till grund för bland annat regler om energideklarationer och energihushållning för byggnader.

Kommissionen föreslår att befintliga byggnader ska renoveras utifrån vilka som har sämst energiprestanda i olika länder. Det ställs även krav på nya byggnader, som från och med 2030 ska vara så kallade noll-emissionsbyggnader, för vilka det ställs höga krav på energieffektivitet. Befintliga byggnader ska enligt förslaget vara noll-emissionsbyggnader 2050. Kommissionen föreslår även krav på nationella renoveringsplaner som ska omfatta mål för bland annat energianvändning, årlig renoveringstakt och minskning av utsläpp. Även finansiering och styrmedel ska ingå. Vidare föreslås förändringar av hur energiklasserna för byggnader ska fastställas.

Förslaget förhandlas för närvarande i EU och ska därefter införlivas i svensk lagstiftning. Beroende på hur det genomförs kan det komma att få stor effekt för många fastighetsägare.

Många banker uttrycker att de är angelägna om att så tidigt som möjligt bidra med att finansiera den energieffektivisering av byggnader som blir nödvändig framöver för att uppnå klimatmålen och klara elförsörjningen, bland annat till följd av politiska beslut.

För bankbranschen är det viktigt att krav på energieffektivisering ställs på ett väl avvägt sätt och att bankerna och kunderna får rätt verktyg för att kunna ställa om effektivt, vilket förutsätter god tillgång till information, bland annat om byggnaders energiprestanda.

Det ingår i många bankers strategi att finansiera omställning hos företagskunder

Att tillhandahålla en ansvarsfull kreditgivning med höga krav på återbetalningsförmåga och god kvalitet på säkerheter är viktigt för bankerna. Klimataspekter kan påverka både ett företags återbetalningsförmåga och kvaliteten på säkerheter som ställt för lånen. Klimat ingår därför som en integrerad del av kreditbedömningen.

De banker som har företagskunder i sektorer med stor negativ klimatpåverkan stödjer sina kunder i omställningen där det är möjligt. Men det förekommer också att kunder nekas finansiering eller att vissa kundrelationer avslutas om banken anser att företaget inte har en trovärdig omställningsplan. Drygt hälften av bankerna uppger att det ingår i deras hållbarhetsstrategi att finansiera en omställning hos företagskunder som idag har höga utsläpp. Bland de större bankerna som lånar ut till företag ingår det i hög utsträckning.

Gröna lån med olika utformning bidrar till företagskundernas omställning

För att bidra till omställningen behöver utlåningen till företag i bruna sektorer minska medan utlåningen till företag som investerar i gröna verksamheter behöver öka. Genom gröna lån och rådgivning kan bankerna hjälpa företag i deras klimatomställning och bidra till att deras utsläpp minskar. Flertalet större banker erbjuder gröna lån till företagskunder. En av de övriga bankerna gör detsamma. Exempel på gröna lån är hållbarhetslänkade lån (sustainable-linked loans) och taxonomianpassade lån.

Hållbarhetslänkade lån är rörelsefinansiering som är kopplad till låntagarens mål inom hållbarhet. Låntagaren och banken bestämmer ofta

målen i dialog med varandra. Lånen används vanligen för att främja låntagarnas arbete med att ställa om verksamheten i riktning mot att bli klimatneutral. Om målen uppnås får låntagaren lägre ränta. Till skillnad från gröna lån där beloppen är öronmärkta för specifika projekt, är denna typ av lån kopplade till målen för företagets verksamhet. Det kan till exempel handla om att minska energianvändning i produktionsanläggningar eller transporter.

Taxonomianpassade lån ges till verksamheter som lever upp till kraven i EU:s gröna taxonomi. Ofta är lånen öronmärkta till specifika projekt. Det kan bland annat handla om investeringar i förnybar energi, energieffektivisering eller miljövänliga transporter. Ett exempel är det svenska fastighetsbolaget Fabege som teknade ett taxonomianpassat lån i juni 2021 för en miljösmart

fastighet i Solna. För att få ta lånet genomförde Fabege en analys av så kallade materiella klimatresiliensrisker för den berörda fastigheten, det vill säga risker för att fastigheten drabbas av översvämningar, markerosion, värmelaster, kraftiga väderfenomen och stormar.

I klimatfärdplanen har bankerna åtagit sig att beakta EU:s gröna taxonomi i kreditgivningen, vilket syftar till att öka finansieringen av taxonomigröna verksamheter. Av de nio större bankerna uppger sju att de börjat beakta EU:s gröna taxonomi i kreditgivningen. Bland de övriga bankerna har ett fåtal börjat beakta taxonomin i kreditgivningen. Det kan noteras att företag börjar rapportera enligt taxonomin först under 2023. Taxonomin är ett verktyg under utveckling och fångar inte fullt ut upp alla aspekter av omställningen.

Omställningsfinansiering

Exempel Danske Bank har under 2022 utvecklat en ny metod för att bedöma sina företagskunders omställningsplaner. Bedömningarna omfattar kundernas nuvarande prestation och deras planer på kort, medellång och lång sikt för att uppfylla sina utsläppsmål. I bedömningarna utvärderas också risken för att kunderna inte kan genomföra sina strategier på grund av externa faktorer som påverkar förmågan att ställa om, såsom tillgång till teknik eller statligt stöd. Resultatet blir en bedömning av kundernas omställningsplaner i fyra kategorier: omställd, ställer om, i starten av en omställning och eftersläpande omställning. Om det saknas en tillförlitlig omställningsplan kan det leda till att en företagskund nekas finansiering.²⁵

Exempel 32 procent av SEB:s kreditexponering mot företags- och fastighetskunder är mot sektorer med väsentligt koldioxidavtryck. Omställningen inom dessa sektorer spelar en viktig roll för den globala minskningen av koldioxidutsläpp och för att SEB ska kunna uppfylla sina egna långsiktiga mål enligt Parisavtalet. SEB har utvecklat ett verktyg för hållbarhetsklassificering (Customer Sustainability Classification tool, CSC) som i flera år har använts i dialogen med kunderna kring deras omställningsarbete för minskade koldioxidutsläpp. Verktyget använder bland annat information som samlats in från kunderna i olika industrier. Verktyget stödjer djupgående kunddialoger om investeringsbehov, möjligheter och risker relaterade till genomförandet av deras planer. Företag som klassificeras som bruna enligt verktyget bedöms inte vara i omställning. SEB har som mål att minska kreditexponeringen mot fossila bränslen eller det bruna med 45–60 procent fram till 2030 jämfört med utgångsläget 2019, och samtidigt öka kreditexponeringen mot det gröna med 6–8 gånger fram till 2030 jämfört med 2021.²⁶

Exempel Handelsbanken uppdaterade under 2022 sina riktlinjer för miljö- och klimatförändringar. Banken kräver bland annat att företagskunder som är verksamma inom utvinning av olja eller gas (så kallade omställningsbolag) följer en tydligt definierad omställningsplan med målsättningen att minska koldioxidutsläppen i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.²⁷

Bankerna emitterar gröna obligationer för att finansiera gröna projekt och tillgångar

För att finansiera projekt och tillgångar som stöder klimatomställningen kan bankerna utfärda gröna obligationer.²⁸ Hälften av bankerna har en utestående grön obligation. Av de nio större bankerna har samtliga minst en utestående grön obligation. Sju banker hjälper även företagskunder att emittera gröna obligationer.

För att projekten och tillgångarna ska bli godkända för finansiering ska de leva upp till kriterierna i bankens ramverk för gröna obligationer. Kriterierna kan exempelvis avse god energiprestanda, förnybar energi, energieffektivisering, hållbara transportlösningar och eldrivna fordon. Inom EU finns snart en europeisk (frivillig) standard för vad som är en europeisk grön obligation.²⁹ Enligt den ska de medel som en bank får in genom utgivning av europeiska gröna obligationer i princip uteslutande investeras i ekonomisk verksamhet som följer EU-taxonomin.

Gröna obligationer sammanför investerare som vill investera i klimatomställningen och företag eller privatpersoner som behöver lån för gröna satsningar. Eftersom gröna obligationer är attraktiva för investerare som efterfrågar gröna placeringar, kan de bidra till en mer gynnsam finansiering av gröna bolån och gröna företagslån.

Flera banker erbjuder gröna fonder som har hållbarhet som mål

För en fullständig bild av bankbranschens klimatarbete behöver man också titta på de investeringar som bankerna gör, inte minst genom att erbjuda kunderna att investera genom fonder.³¹ Bankerna erbjuder ett stort antal finansiella produkter, bland annat fonder, som har målsättningen att ge god avkastning samtidigt som de bidrar positivt till klimatomställningen i enlighet med Parisavtalet.

EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (Sustainable Finance Disclosures Regulation, SFDR) ställer krav på finansmarknadsaktörer att vara transparenta med utgångspunkt i hur ambitiösa deras finansiella produkter är i hållbarhetshänseende. Av de nio större bankerna erbjuder sex banker finansiella produkter som har hållbarhet som mål enligt artikel 9 i EU-förordningen, vilket avspeglar en högre ambitionsnivå. Sådana produkter erbjuds även av fyra av de 13 övriga bankerna.

Gröna obligationer

Exempel

Handelsbanken har under 2022 uppdaterat och utökat sitt ramverk för gröna obligationer. Det nya finansieringsramverket är delvis anpassat till EU:s taxonomi och ger banken utökade möjligheter att finansiera projekt som leder till klimatanpassningar och högre energieffektivitet. Det nya gröna ramverket ska bidra till målet att 20 procent av bankens finansiering till kunder 2025 ska utgöras av grön finansiering, social finansiering eller finansiering som bidrar till en hållbar och mätbar omställning hos låntagaren.³⁰

4. Summering av bankbranschens klimatresa i siffror

Bankföreningen åtog sig i klimatfärdplanen att sammanställa hur bankbranschen lyckas med de gemensamma målen.

I avsnittet beskrivs arbetet och utmaningarna med att mäta och redovisa bankers utsläpp av växthusgaser i den egna verksamheten och i den verksamhet hos kunderna som banken finansierar. Några exempel ges på hur banker redovisar utsläpp. Vi illustrerar även vissa nyckeltal om klimatrisker som banker börjat redovisa i sina rapporter med upplysningar om riskexponeringar, så kallade Pelare 3-rapporter.³²

Redovisade utsläpp av växthusgaser i bankens egen och kundernas verksamhet

Sveriges klimatmål om netto-nollutsläpp 2045 ligger långt fram i tiden. Som beskrivs i avsnitt 2 behöver banker och andra företag sätta upp mål för hur utsläppen ska minska. Banker och andra företag behöver också börja mäta, redovisa och följa upp sina framsteg mot uppsatta mål.

För att mäta och redovisa utsläpp av växthusgaser finns det så kallade GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol). Utsläpp delas in i de tre kategorierna scope 1–3.³³ Syftet med indelningen är att förtydliga varifrån utsläppen kommer så att organisationen kan vidta åtgärder för att minska dem.

Ett av delmålen i klimatfärdplanen är att bankerna 2021–2024 åtar sig att mäta koldioxidavtrycket i sina relevanta finansierings- och inves-

teringsaktiviteter för egna och indirekta utsläpp. Det finns hittills inga tydliga krav på att redovisa utsläpp, men flera banker har börjat. Av de nio större bankerna har samtliga börjat mäta och publicera enligt scope 1 och 2. Åtta av bankerna har gjort det enligt scope 3. Av de 13 övriga bankerna har 11 banker börjat mäta och publicera enligt scope 1 och 2. Sex av dem har gjort det enligt scope 3.

Det finns stora utmaningar med att ta fram tillförlitliga data som fullt ut täcker utsläppen hos kunderna. Även om bankerna har påbörjat arbetet är det ännu inte givande att summera deras totala redovisade utsläpp, men nedan framgår några av bankernas redovisning för 2022.

Arbete pågår för att ta fram en gemensam grund för att mäta finansierade utsläpp

Globalt pågår ett arbete inom bankbranschen med att utveckla en gemensam grund för att mäta de utsläpp som uppstår hos bankernas kunder, så kallade finansierade utsläpp. Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) är ett internationellt samarbete för att utveckla en standard för mätning och rapportering av utsläpp.³⁵ I mitten av juni 2023 har drygt 400 banker och investerare över hela världen skrivit

Rapportering av utsläpp av växthusgaser enligt GHG-protokollet

Scope 1	Scope 2	Scope 3 ³⁴
Direkta utsläpp som sker i den egna verksamheten till exempel från bränsleförbränning och från fordon som organisationen äger eller kontrollerar.	Indirekta utsläpp från inköpt elektricitet, ånga, värme och kyla.	Övriga indirekta utsläpp: från inköpta material, produktanvändning, avfallshantering, affärsresor etc som organisationen inte äger eller kontrollerar.

De fyra storbankernas redovisade utsläpp av växthusgaser 2022

Utsläpp av växthusgaser 2022, ton koldioxidekvivalenter (CO₂e)

	Scope 1 och 2	Scope 3	Totalt Scope 1, 2 och 3
Swedbank	5 687	8 872	14 559
SEB	1 560	9 539	11 098
Handelsbanken	3 138	6 621	9 759
Nordea	5 465	12 690	18 155

Utsläppssiffrorna ovan visar enbart bankernas egna utsläpp och inkluderar inte utsläppen hos kunderna. Siffrorna återspeglar därmed inte utsläppen fullt ut. För mer information om utsläppssiffrorna, se respektive banks hållbarhetsrapport.

under initiativet. Åtta banker i Sverige har hittills anslutit sig till PCAF och har i olika utsträckning börjat mäta sina utsläpp baserat på gemensamma metoder och data.

I Bankföreningen finns en arbetsgrupp för mätning av finansierade utsläpp av växthusgaser vars arbete tar sin utgångspunkt i globala standarder från PCAF. Syftet är att finna en gemensam grund för mätning av finansierade utsläpp baserad på metoder och datakällor som passar för svenska marknadsförhållanden. Det skulle möjliggöra ökad jämförbarhet för bankernas utsläppssiffror. Sedan november 2022 finns även ett samarbete mellan PCAF och de nordiska banker som har anslutit sig, vilket syftar till att fånga nordiska förhållanden. Arbetet i Bankföreningen kommer att bidra till det nordiska samarbetet. Branschorganisationer även i andra nordiska länder arbetar med mätning av finansierade utsläpp och bidrar till det nordiska samarbetet.

Det kommer lagkrav på banker och andra företag att rapportera utsläppsdata

Med start 2025 (för räkenskapsåret 2024) ska nya europeiska standarder för hållbarhetsrapportering tillämpas (kallas European Sustainability Reporting Standards, ESRS). Inledningsvis gäller det för företag som idag behöver lämna en hållbarhetsrapport. De nya standarderna tas fram enligt EU:s direktiv om företags hållbarhetsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD).

Såsom förslaget ser ut i skrivande stund blir det under kommande år obligatoriskt för företag som omfattas av CSRD att rapportera bland annat sina utsläpp av växthusgaser enligt scope 1–3.³⁸ Det bidrar till förbättrad tillgång till utsläppsdata och annan hållbarhetsrelaterad data från företag, det vill säga bankernas kunder. Parallellt med de europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering håller även globala standarder på att utformas. Framöver förbättras därför tillgången till data vilket bland annat underlättar bankernas rapportering av sina indirekta utsläpp.

Mätning av finansierade utsläpp för byggnader

Flera banker har satt upp utsläppsmål för sina finansierade utsläpp, exempelvis enligt åtaganden i Net-Zero Banking Alliance (NZBA), se avsnitt 2. För att mäta sina framsteg mot uppsatta mål har några banker börjat beräkna och redovisa sina finansierade utsläpp baserat på metoder och data från PCAF. Arbetet kommer att utvecklas i takt med bättre metoder och tillgång till data.

Exempel För Handelsbanken utgör utlåningen till fastigheter drygt 80 procent av bankens totala utlåning. Målet är att minska utsläppen för fastighetsutlåningen med 36 procent per kvadratmeter till 2030 jämfört med basåret 2021. Handelsbanken beräknar sina finansierade utsläpp baserat på metoder och data från PCAF. Bankens beräkningar visar att de finansierade utsläppen för fastigheter under 2022 uppgick till 843 613 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e). Det är en minskning med 7,4 procent jämfört med basåret 2021, vilket delvis förklaras av förbättrad energieffektivitet i portföljen.³⁶

Exempel SBAB Bank har som övergripande mål till 2038 att minska utsläppen från utlåning till privatkunder, bostadsrättsföreningar och företagskunder med sammantaget cirka 50 procent från basåret 2022. Klimatmålen baseras på intensitet samt kilogram CO₂e per kvadratmeter. Målen har satts upp med hjälp av metoder som är vetenskapligt baserade och kommer att valideras av Science Based Targets initiative (SBTi). SBAB Bank har liksom Handelsbanken börjat beräkna sina finansierade utsläpp baserat på metoder och data från PCAF. Under 2022 uppgick SBAB Banks totala finansierade utsläpp till 124 098 ton CO₂e.³⁷

För att beräkna utsläpp från de fastigheter där det inte finns en energideklaration tillgänglig har både Handelsbanken och SBAB beräknat energiprestanda och utsläpp med hjälp av metoder, typexempel och data från PCAF. Data för byggnadens faktiska yta multipliceras med data om genomsnittlig utsläppsintensitet per kvadratmeter som tillhandahålls av PCAF för olika fastighetstyper; se nedan. Om det saknas uppgifter om byggnadens faktiska yta, används genomsnittliga byggnadsytor från PCAF.

Typexempel PCAF

	Villor	Flerbostadshus	Lokaler
Energiintensitet (kWh/m ²)	191	187	267
Utsläppsintensitet (kgCO ₂ e/m ²)	9	8	22
Genomsnittlig byggnadsyta (m ²)	127	1 092	356

Metoder från PCAF omfattar i nuläget ingen metod för att beräkna utsläpp för bostadsrättsföreningar och bostadsrättslägenheter, som är en vanlig boendeform i Sverige.

För att undvika att utsläppen räknas dubbelt har Handelsbanken och SBAB i sina beräkningar av finansierade utsläpp för 2022 tillämpat en allokeringfaktor om 0,29 för bostadsrättsföreningarna och en allokeringfaktor om 0,71 för bostadsrättslägenheterna. Det innebär till exempel att om banken har finansierat bostadsrättsföreningen som helhet men ingen av bostadsrättslägenheterna har banken finansierat 29 procent av fastighetens utsläpp.

På motsvarande sätt innebär det att om banken inte har finansierat bostadsrättsföreningen men däremot finansierat bostadsrättslägenheterna fullt ut har banken finansierat 71 procent av fastighetens utsläpp. Utöver denna allokeringfaktor utförs beräkningen i enlighet med PCAF. Genom att använda samma metod ökar jämförbarheten mellan olika bankers finansierade utsläppssiffror.

Standarder och krav för klimatrelaterad rapportering

Normgivare	Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD)	International Sustainability Standards Board (ISSB)	EU, med stöd av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)	EU, med stöd av Capital Requirements Regulation (CRR)
Geografisk omfattning	Globala rekommendationer för rapportering om klimatrisker	Globala standarder för hållbarhetsrapportering	Europiska standarder för hållbarhetsrapportering	Europeiska krav på rapportering om klimatrisker (Pelare 3-rapport)
Obligatorisk rapportering	Nej (frivilliga)	Ja (för de länder som antar standarden)	Ja	Ja
Implementering	2017. En tidsfrist på fem år gäller för ett enskilt företags åtagande.	Planeras bli klara i mitten på 2023, och träder i kraft den 1 januari 2024. Implementering sker därefter.	Stegvis implementering utifrån storlek på bolagen. Första rapportering 2025 (för räkenskapsåret 2024).	Stegvis implementering av de olika rapporteringskraven. Första rapportering 2023.

Bankföreningen summerar vissa nyckeltal om klimatrisker

I detta avsnitt gör vi en summering av vissa nyckeltal om klimatrisker som banker börjat redovisa i sina rapporter med upplysningar om riskexponeringar, så kallade Pelare 3-rapporter.⁴⁰

Den information som hittills har offentliggjorts omfattar bland annat följande:

- (i) Bankernas exponering mot omställningsrisker i olika sektorer
- (ii) Energieffektiviteten för bankernas fastighetssäkerheter
- (iii) Exponeringarna mot de 20 mest utsläppande företagen globalt
- (iv) Exponeringarna mot fysiska risker

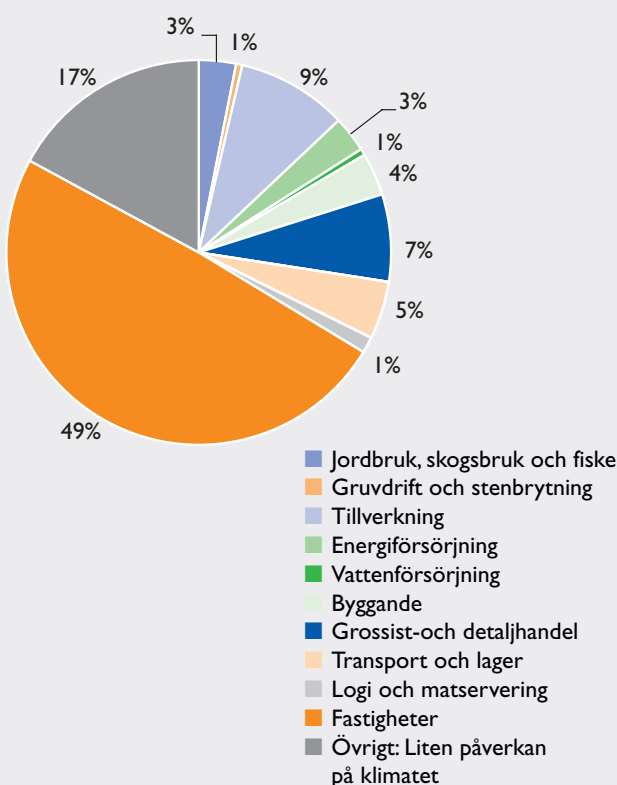
Från och med juni 2024 blir det obligatoriskt att rapportera utsläpp av växthusgaser (scope 1–3) i bankernas Pelare 3-rapporter. Det är i dagsläget frivilligt och redovisades bara av ett fåtal av bankerna i den senaste Pelare 3-rapporteringen.

Bankföreningen har lagt ihop bankernas rapporterade uppgifter för 2022 i följande diagram.⁴¹

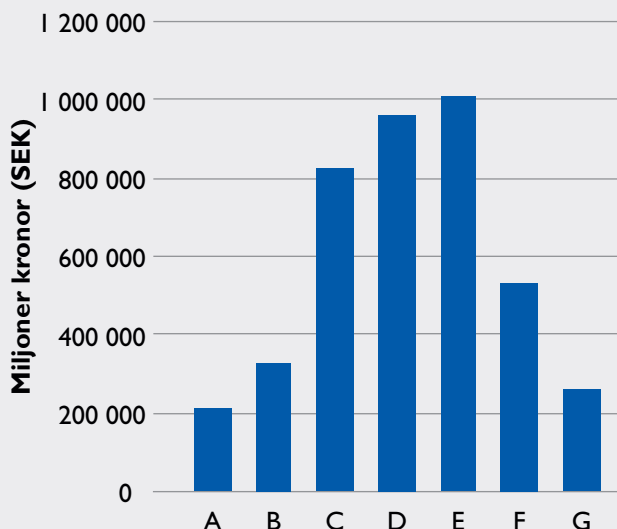
(i) Bankerna har stora exponeringar mot fastighetssektorn

Uppgifter om bankernas exponering mot sektorer med höga utsläpp ger en indikation på vilka omställningsrisker de är exponerade mot. Den svenska bankbranschens exponeringar mot sektorer som ger en liten påverkan på klimatet utgör 17 procent, medan resterande 83 procent är mot sektorer som har en stor påverkan. Bland exponeringarna med stor påverkan utgör fastighetssektorn den enskilt största och uppgår till 49 procent.

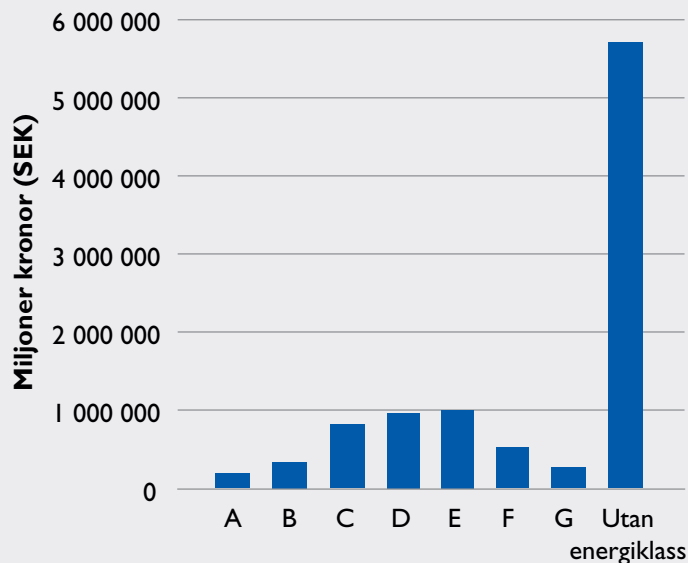
Bankernas exponeringar mot olika sektorer

Energieffektiviteten för lån med fastighetssäkerheter (energiklasserna A–G)

Energieffektiviteten för lån med fastighetssäkerheter (totalt)

(ii) Energieffektiviteten för bankernas fastighetssäkerheter är svår att fånga på grund av bristande tillgång till data

Den övervägande delen av bankernas fastighetssäkerheter avser byggnader med energiklasserna C till E. Hela 72 procent av utlåningen är till fastigheter med byggnader som saknar en giltig energideklaration. Svenska byggnaders energiklasser kan inte jämföras med andra EU-länders eftersom systemet för energiklasser inte är harmoniserat inom EU utan bestäms på nationell nivå.

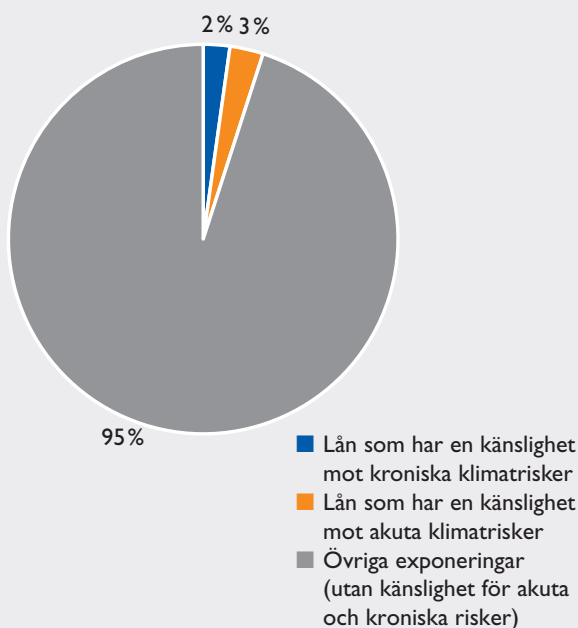
(iii) Bankernas aggregerade exponeringar mot de 20 mest utsläppande företagen i världen är försumbar

En annan indikator på omställningsrisk är bankers exponeringar mot de företag som släpper ut mest i världen. Bankbranschen i Sverige har generellt i sin utlåning väldigt små exponeringar mot de 20 mest utsläppande företagen globalt. Exponeringarna uppgår sammantaget till 13,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,000199 procent av totalt bokfört värde (total gross carrying amount).

(iv) Bankernas exponeringar mot fysiska risker är mest betydande i fastighetssektorn

Bankerna rapporterar sina exponeringar mot fysiska risker i olika sektorer och uppdelat i kroniska risker och akuta risker.⁴² Den svenska bankbranschen har enligt den senaste Pelare 3-rapporteringen störst exponeringar mot fysiska risker i fastighetssektorn. Exponeringarna mot akuta risker bedöms vara något större än de kroniska riskerna, se diagram nedan som enbart omfattar fastighetssektorn (bostäder och kommersiella fastigheter).

Bankernas exponeringar mot fysiska risker i fastighetssektorn⁴³

A photograph of the Aurora Borealis (Northern Lights) in shades of green and blue, dancing across a dark night sky filled with stars. Below the lights, a range of snow-capped mountains is visible against a dark horizon. The foreground shows a calm, dark body of water reflecting the lights. A thin orange horizontal line is positioned above the text.

5. Bankerna samverkar genom Bankföreningen

Med denna rapport uppfyller Bankföreningen ett av sina åtaganden enligt klimatfärdplanen, nämligen att sammanfatta bankbranschens arbete. Tanken är att återkommande följa upp branschens hållbarhetsarbete.

Färdplanen skapar ett gemensamt ramverk för bankerna att konkurrera inom. Det finns dock områden som gynnas av att bankerna samarbetar, nämligen tolkning av regelverk och om klimatdata. Samarbete med andra aktörer är också viktigt.

Bankerna hjälps åt när det gäller att förstå ny reglering

Bankföreningen bistår medlemmarna när det gäller att bevaka och lämna synpunkter på initiativ till ny reglering samt i arbetet med att tolka nya regelverk inom hållbarhets- och klimatområdet.

När det gäller klimatfrågor har en stor mängd initiativ till ny reglering tagits under kort tid, framför allt som en del av EU:s handlingsplan för hållbar finans.⁴⁴ I det gemensamma arbetet har därför stort fokus 2022 legat på att bevaka initiativen och att hjälpas åt att förstå vad den nya regleringen innebär.

På klimatområdet har bland annat följande nya regleringar varit aktuella 2022:

- De nya europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering som tas fram under EU:s direktiv om företags hållbarhetsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD).
- Rapporteringskraven enligt EU:s gröna taxonomi.
- Rapporteringskraven om klimatrisker i bankernas Pelare 3-rapporter.
- Föreslagna ändringar i EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda (Energy Performance of Buildings Directive, EPBD).

Bankerna samverkar till viss del när det gäller klimatdata

Något som tagit fart sedan klimatfärdplanen presenterades är antalet leverantörer som tillhandahåller klimatdata. Trots det är det en utmaning för bankerna att få tillgång till den data som behövs för att leva upp till de nya regleringskraven. Bankerna arbetar för att tillgodose behovet på olika sätt.

Bankföreningen har under 2022 verkat för att myndigheter ska tillhandahålla relevant information, exempelvis energidata för byggnader. Bankföreningen har fört en dialog med Boverket och Regeringskansliet för att få till stånd en lösning som kan underlätta bankernas tillgång till energidata.

Som beskrivs i avsnitt 4 deltar Bankföreningen i arbetet med att ta fram standarder för mätning och redovisning av klimatrelaterad information, exempelvis för bankernas finansierade utsläpp.

Samarbete med andra aktörer är fortsatt en nyckelfaktor

För att bevaka och tolka nya regelverk och hjälpa till med implementeringen, har Bankföreningen en dialog med relevanta myndighetsföreträdare och organ samt med andra branschorganisationer. En allt större del av den relevanta regleringen bestäms på EU-nivå. Bankföreningen har under 2022 förstärkt sin närvaro i Bryssel och sitt arbete inom bland annat European Banking Federation (EBF). Men det finns fortsatt anledning att bevaka den nationella agendan för att skapa goda förutsättningar för bankerna att bidra till omställningen.

6. Summering av framstegen och vägen framåt

Framstegen under 2022 kan summeras enligt följande:

- Det stora flertalet av bankerna har levt upp till åtagandet i klimatfärdplanen att identifiera sin viktigaste påverkan. Merparten har börjat staka ut sin omställningsresa genom delmål där fokus ligger på att göra målen tillräckligt robusta, bland annat genom vetenskaplig förankring.
- Bankerna fortsätter att bidra till klimatomställningen genom att klimatrelaterade risker och möjligheter integreras i verksamheten och att bankerna driver på för att hjälpa kunderna att ställa om.
- Det pågår ett intensivt arbete hos bankerna med att mäta och publicera information om utsläpp som inkluderar bankernas kunder. Bankerna offentliggör vissa nyckeltal om klimatrisker enligt ny EU-reglering. Nyckeltalen pekar bland annat på betydelsen av byggnaders energieffektivitet.

Nyckelfaktorer och utmaningar att bevaka framöver i arbetet utifrån klimatfärdplanen:

- Under kommande år ska samtliga banker sätta strategier och delmål, som håller hög kvalitet och bidrar till att nå klimatmålet om netto-nollutsläpp.
- Ny EU-reglering innebär framöver högre minimikrav när det gäller att integrera klimatrelaterade risker och möjligheter. I många fall är det avgörande för bankerna att kunna bedöma trovärdigheten i kundernas omställningsplaner. Gröna produkter och rådgivning till kunderna fortsätter öka i omfattning i takt med omställningen. Stort fokus för bankerna ligger på energieffektivisering av byggnader, men även på andra exponeringar mot sektorer med höga utsläpp som behöver minska.
- Bankerna ska rapportera tillförlitlig information om finansierade utsläpp som omfattar kunderna, vilket kräver bättre tillgång till data.

Förkortningar som används i rapporten

CSRD, Corporate Sustainability Reporting Directive	Nytt EU-direktiv om företags hållbarhetsrapportering
ESRS, European Sustainability Reporting Standards	Europeiska standarder för hållbarhetsrapportering
GHG-protokollet, Greenhouse Gas Protocol	Internationellt ramverk för att mäta och klassificera utsläpp av växthusgaser
ISSB, International Sustainability Standards Board	Internationell standardsättare inom hållbarhetsrapportering under IFRS Foundation
NZBA, Net Zero Banking Alliance	Internationellt initiativ, som leds av banksektorn, för minskning av utsläpp
Pacta, Paris Agreement Capital Transition Assessment	Metod som används för att mäta omställningsrisker i bankers kreditportföljer
PCAF, Partnership for Carbon Accounting Financials	Globalt samarbete mellan finansiella företag för att utveckla metoder för att mäta och rapportera finansierade utsläpp
Pelare 3-rapport	Rapport som banker publicerar om sina riskexponeringar, som bland annat ska innehålla information om klimatrisker
PRB, Principles for Responsible Banking	FN:s principer för ansvarsfull bankverksamhet
SBTi, Science Based Targets initiative	Samarbete mellan bland andra FN och Världsnaturfonden för validering av mål om utsläppsminskning
SFDR, Sustainable Finance Disclosures Regulation	EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar
TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures	Internationellt initiativ, som leds av den privata sektorn, med rekommendationer för rapportering av klimatrelaterade risker och möjligheter

Fotnoter

¹ Parisavtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 °C och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 °C.

² Andel av bankernas utlåning till den svenska allmänheten (hushåll och icke-finansiella företag) enligt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) för 2022.

³ Bankerna åtar sig i klimatfärdplanen att nå netto-nollutsläpp genom att följa FN:s principer för ansvarsfull bankverksamhet (PRB). PRB hänvisar till Parisavtalet och till nationella klimatpolitiska ramverk, såsom det nationella klimatmål om netto-nollutsläpp 2045 som riksdagen beslutat. Läs mer: Principles for Responsible Banking – United Nations Environment – Finance Initiative (www.uneepfi.org/banking/bankingprinciples).

⁴ Läs mer på webbplatsen för FN:s miljöprogram: Net-Zero Banking Alliance – United Nations Environment – Finance Initiative (www.uneepfi.org/net-zero-banking)

⁵ Ett viktigt arbete i riktning mot NZBA bedrevs inom ramen för FN:s miljöprogramms arbete Collective Commitment to Climate Action som lanserades 2019 och som nu ersatts av NZBA. Mer information: Commitment to Climate Action – United Nations Environment – Finance Initiative (www.uneepfi.org/banking/commitments/ccca).

⁶ Med utsläppsintensitet avses i allmänhet utsläpp i relation till ett ekonomiskt mått såsom omsättning. Ibland avser begreppet utsläpp i relation till en fysisk storhet såsom ett ytmått. Se bankernas rapportering inom ramen för NZBA för mer information om de definitioner som respektive bank använt.

⁷ Behandlas i det så kallade Bankpaketet som presenterades av EU-kommissionen 2021.

⁸ Från ett samhällsperspektiv finns bland annat en koppling till målet om finansiell stabilitet, se Finansinspektionens Färdplan för en hållbar finansmarknad från december 2022.

⁹ Se Finansinspektionen och Riksbanken, Omställningsrisker i bankernas låneportföljer – en tillämpning av Pacta, 8 april 2022.

¹⁰ Se exempelvis EBA Discussion Paper on the role of environmental risk in the prudential framework, maj 2022.

¹¹ Se Nordea Årsredovisning 2022 (www.nordea.com/sv/doc/arsredovisning-nordea-bank-abp-2022-0.pdf)

¹² Se SEB Års- och Hållbarhetsredovisning 2022 ([https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/E102D15B7D B0A57FC125896000491E31/\\$FILE/arsredovisning_2022.pdf](https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/E102D15B7D B0A57FC125896000491E31/$FILE/arsredovisning_2022.pdf))

¹³ Se Landshypotek Bank Hållbarhetsrapport 2022 (www.landshypotek.se/globalassets/dokument/hallbarhet/hallbarhetsrapport-2022-landshypotek-bank.pdf)

¹⁴ Se Finansinspektionen, Bankbarometern, 29 mars 2023.

¹⁵ Se Niklas Thidevall, Peter Lidén och Brita Stenvall, Klimatresiliensdeklarationer - en standardiserad bedömning av klimatrisker i fast egendom, RISE Rapport 2023:5.

¹⁶ Se Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures, Juni 2017, och uppdateringen genom Implementing the Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures, oktober 2021.

¹⁷ FN:s klimatpanel IPCC har tagit fram klimatscenarier (så kallade Representative Concentration Pathway scenarios, RCP) som banker och andra företag kan välja att använda. Även det globala hållbarhetsnätverket för centralbanker och finansiella tillsynsmyndigheter (Network for Greening the Financial System, NGFS) har tagit fram scenarier för klimatförändringarna och den ekonomiska utvecklingen.

¹⁸ International Energy Agency (IEA) är OECD-ländernas samarbetsorgan för energifrågor och har 30 medlemsländer. Även den Europeiska Kommissionen deltar i IEA-arbetet.

¹⁹ Se Swedbank Års- och hållbarhetsredovisning 2022 (<https://internetbank.swedbank.se/ConditionsEarchive/download?bankid=1111&id=WEBDOC-PRODE141711784>)

²⁰ Se Länsförsäkringar AB Årsredovisning 2022 (<https://mb.cision.com/Main/152/3736299/1924180.pdf>)

²¹ Enligt Boverkets energiklassificering från 1 januari 2014.

²² EU:s taxonomi syftar till att kunna identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar genom ett gemensamt klassificeringssystem för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. För byggnader som byggts före 31 december 2020 ställs krav på energiklass A eller att byggnaden tillhör de 15 procent mest energieffektiva av det nationella eller regionala beståndet.

²³ Tillgången till Boverkets databas Gripen är begränsad för bankerna.

²⁴ En noll-emissionsbyggnad definieras enligt förslaget som en byggnad med mycket god energiprestanda och mycket lågt energibehov, där den låga mängden energi som krävs ska komma från produktion av förnybar energi på plats, förnybar energi från en lokal energigemenskap eller genom lokalt producerad förnybar fjärrvärme/fjärrkyla.

²⁵ Se Danske Bank Annual Report 2022 (<https://danskebank.com/-/media/danske-bank-com/file-cloud/2023/2/danske-bank-annual-report-2022.pdf?rev=a9438da13b994c459e75e85e26162607&hash=CE8B815A54C84F6E353A5B727B7C3970>)

²⁶ Se SEB Års- och Hållbarhetsredovisning 2022 ([https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/E102D15B7DB0A57FC125896000491E31/\\$FILE/larsredovisning_2022.pdf](https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/E102D15B7DB0A57FC125896000491E31/$FILE/larsredovisning_2022.pdf))

²⁷ Se Miljö och klimatförändringar – Handelsbankens riktlinjer, 25 maj 2022 (<https://www.handelsbanken.com/tron/xgpu/info/contents/v1/document/76-97671>)

²⁸ Det finns internationella principer för vad som definierar gröna obligationer, exempelvis Green Bond Principles (GBP).

²⁹ Ny EU-förordning om europeiska gröna obligationer.

³⁰ Se Handelsbanken Green Bond Framework, August 2022. Se även Handelsbanken Års- och hållbarhetsredovisning 2022 (<https://www.handelsbanken.com/tron/xgpu/info/contents/v1/document/76-169033>)

³¹ När det gäller hållbara investeringar genom fonder, se exempelvis rapporten Fondbolagens klimatarbete, april 2022 (https://www.fondbolagen.se/globalassets/faktaindex/studier-o-undersokningar/hallbart-fondsparande/fondbolagens-klimatarbete-2022_low.pdf).

³² Det följer av EU:s tillsynsförordning att större banker ska publicera rapporter med upplysningar om riskexponeringar, så kallade Pelare 3-rapporter. Rapporterna ska numera även innehålla information om ESG-risker (artikel 449a). EU-kommissionen har beslutat om detaljkrav (se genomförandeförordningen (EU) 2022/2453 som trädde i kraft den 8 januari 2023).

³³ Enligt GHG-protokollet omfattas sju växthusgaser: koldioxid (CO₂), metan (CH₄), dikväveoxid (N₂O), fluorerade kolväten (HFCs), perfluorkolväten (PFCs), svavelhexafluorid (SF₆) och kvävetrifluorid (NF₃).

³⁴ Scope 3 ska omfatta ett företags värdekedja, det vill säga de aktiviteter som sker i ett företag som skapar värde. För en bank är scope 3 tänkt att omfatta de utsläpp som genereras av de företag som banken lånar ut pengar till och investerar i samt av de utsläpp som genereras av de tillgångar som banken har som säkerheter för sina lån.

³⁵ Se *Financed Emissions, The Global GHG Accounting and Reporting Standard, Part A, Second edition, December 2022, Partnership for Carbon Accounting Financials.*

³⁶ För en fullständig beskrivning, se *Handelsbanken's climate change progress report 2022* (<https://www.handelsbanken.com/tron/xgpu/info/contents/v1/document/76-169050>).

³⁷ För en fullständig beskrivning, se *SBAB Banks Klimatrapport 2022* (https://www.sbab.se/download/18.3dd4193a1867e1c48471a8311679601678817/SV%20-%20SBAB_climate_analysis_2022_v4.pdf).

³⁸ Förslaget förväntas bli antaget av EU-kommissionen under sommaren 2023.

³⁹ Förslag till globala redovisningsstandarder för hållbarhet har tagits fram av International Sustainability Standards Board (ISSB) som är ett oberoende standardsättande organ inom IFRS Foundation.

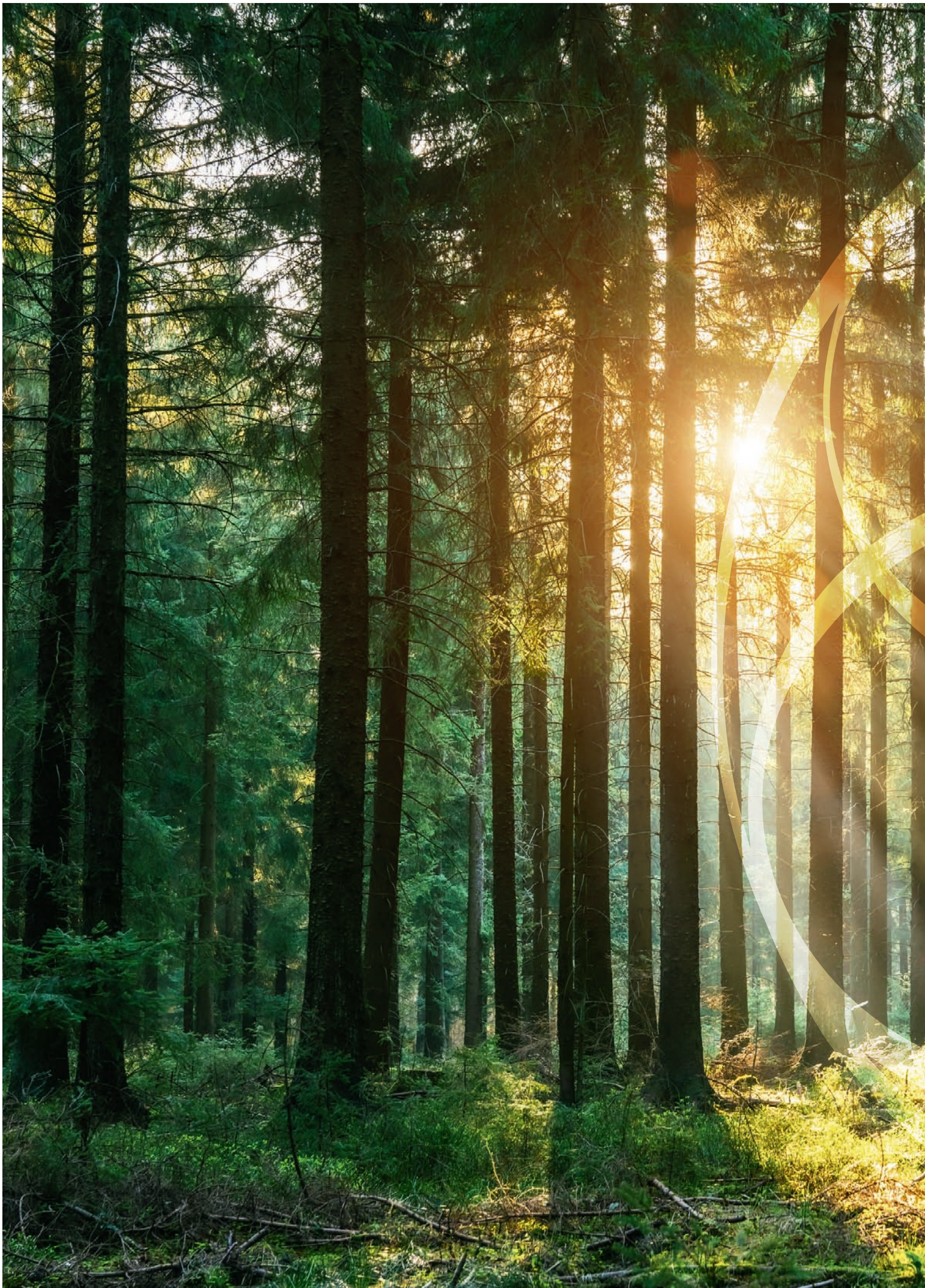
⁴⁰ Se fotnot 32.

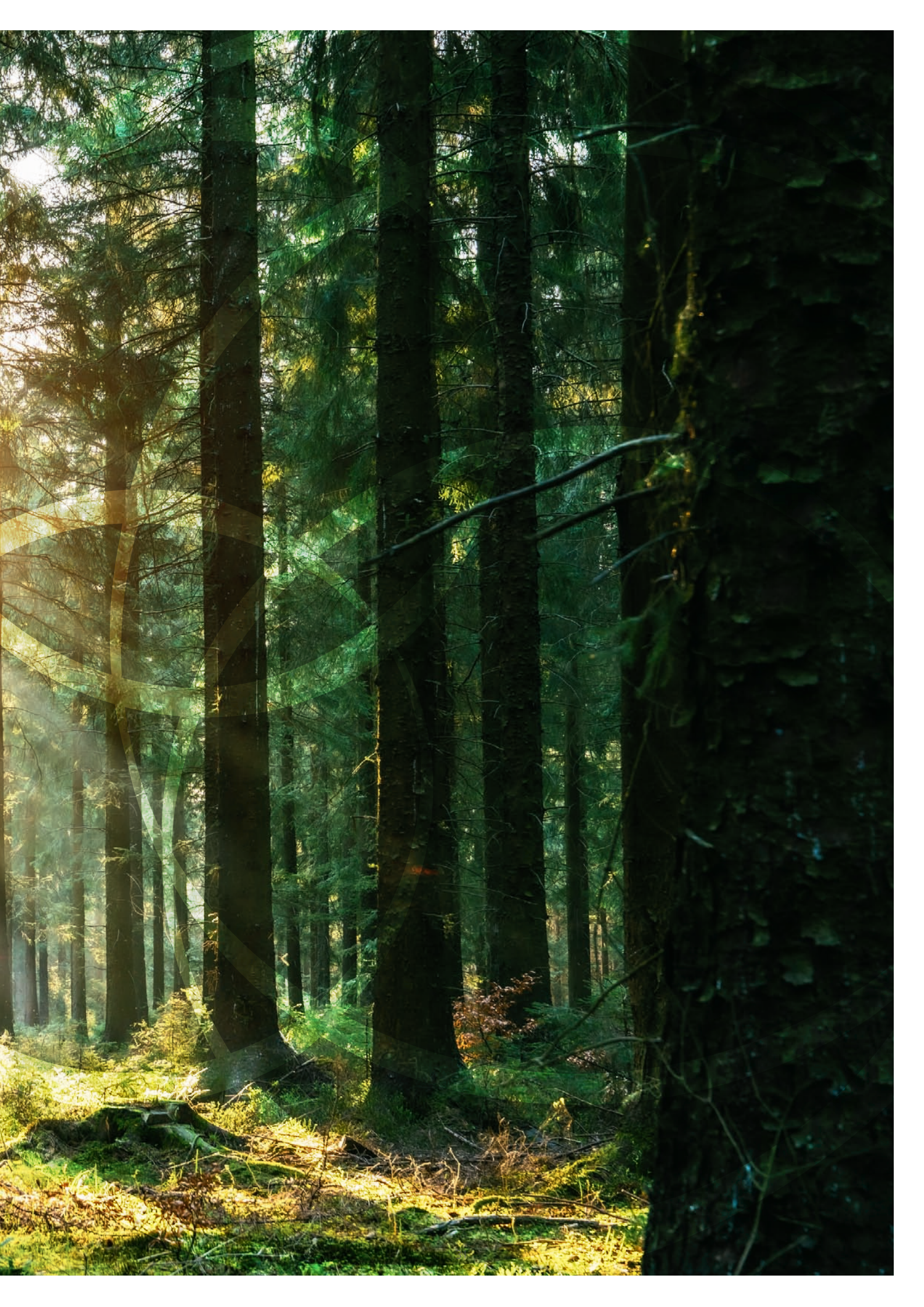
⁴¹ De banker som har rapporterat är Handelsbanken, Nordea, Swedbank, SEB, Länsförsäkringar Bank, SBAB och Danske Bank. Rapporterna avser information per 2022-12-31.

⁴² Till akuta risker räknas väderfenomensrelaterade risker som översvämningar, skogsbränder, värmeböljor, extrem kyla, skyfall, jordskred eller orkaner. Till kroniska risker räknas långsiktiga klimatförändringar som försämrad jordmån, vattenbrist, höjda havsnivåer, förlust av biologisk mångfald och kusterosion.

⁴³ De banker som ingår är SEB, Swedbank, Handelsbanken, Danske Bank och SBAB Bank.

⁴⁴ Se EU:s handlingsplan för finansiering av hållbar ekonomi som antogs av EU-kommissionen 2018. Planen uppdaterades 2021. Det finns även ett politikområde för omställning av den reala ekonomin som kallas EU:s gröna giv. Inom ramen för det har en europeisk klimatlag beslutats.

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

Telefon: +46 (0)8-453 44 00
E-post: info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se